

> Teemaseminaari, sali 13, torstai 22.4.2010, klo 15.30-16.45

Sosiaalinen media - pintaa syvemmälle?

Ovatko opettajat ja muut kasvattajat yhteiskunnassa uuden median innovatiivisia käyttäjiä ja vastuullisuuden välittäjiä? Teemaseminaarissa pohditaan uudenlaisen median ja sen viestintäkulttuurin mahdollisuuksia ja uhkia.

Kylämä Marja, Suomen Akatemia

Silander Pasi, Helsingin kaupungin opetusvirasto

Nurmela Satu, Turun yliopisto

Suominen Riitta, Yksityinen kielitoimisto

Hintsala Meri-Anna ja Hauta-aho Henna, Kirkkohallitus

Internet, sähköposti ja sosiaalinen media eivät näy yhteiskunnassamme enää tekniikkana vaan mahdollistajina: vuorovaikutuksen tarjoajina, palveluina, toimintaympäristöinä. Näiden taustalla ei ole uusia teknisiä innovaatioita, innovaatio onkin olemassa olevien tekniikoiden hyödyntämisessä ja uusissa käyttötavoissa. Tietoyhteiskunnan kehitys on muuttanut median käsitettä ja sen roolia. Mediaa on aiemmin määrittänyt staattinen painettu sana ja sen jälkeen yksisuuntaiset joukkoviestintävälineet, joissa yksilö on ollut vain tiedonkuluttajana. Tietoverkot ja erityisesti sosiaalinen media ovat muodostuneet uudeksi mediaksi, jossa tiedon kulku on nopeaa ja se saavuttaa yksilön ilman globaaleja rajoja.

Sosiaalinen media muuttaa oppimisympäristöjä ja mahdollisuuksia kurssisuunnittelussa: käyttäjien luomat materiaalit, sosiaalisten verkostojen isännöinti ja "gift culture" ovat muutamia esimerkkejä uusista mahdollisuuksista. Yhä suurempi osa opiskelijoista myös käyttää sosiaalisen median työkaluja opinnoissaan. Mutta jos sosiaalinen media ei aidosti tehosta oppimista tavalla tai toisella, sen käyttö hiipuu hypen kadotessa. Työkalut eivät myöskään pääse oikeuksiinsa jäykän hierarkkisessa yhteisössä, vaan niiden hyötykäyttö vaatii avointa ja tasa-arvoista toimintakulttuuria. Esityksen 10 teesiä sosiaalisen median puolesta ja vastaan esittävät nimensä mukaisesti kymmenen väitettä ja vastaväitettä blogien, wikien ja verkostoitumistyökalujen hyötykäytöstä. Tavoitteena on saada sosiaalisen median käyttö entistä realistisemmalle tasolle ilman häiritsevää hypeä. Sosiaalisen median opetuskäyttöä puoltavissa teeseissä keskitytään siihen, mikä oikeasti hyödyttää oppimista. Vastustavissa teeseissä taas nousevat esiin keskeiset pulmat, joita sosiaalisen media opetuskäyttöön liittyy.

Opetuskäytön lisäksi sosiaalinen media tuo uusia mahdollisuuksia organisaatioiden toimintaan ja työmuotoihin – tuoden samalla aivan uusia haasteita organisaatiokulttuuriin. Hengellinen elämä verkossa on Suomen evankelis-luterilaisen kirkon hanke, jonka tarkoituksena on viedä verkko ja sosiaalinen media osaksi kirkon perustyötä. Kirkon case avaa näkökulmaa laajemminkin parvimaisen sosiaalisen median ja jäykähkön organisaatorakenteen yhdistämiseen liittyvistä haasteista ja kysymyksenasetteluista. Suomalaisen ei ole helppo puhua henkilökohtaisista asioistaan kuten uskonnosta ja suhteesta kirkkoon, mutta verkossa se onnistuu matalan kynnyksen ja anonyymiudenkin vuoksi. Kirkko verkossa on osallisuutta, läsnäoloa ja kommunikointia nykyajan torilla. Verkko antaa äänen yksittäiselle jäsenelle ja muuttaa kuvaa kirkosta. Verkon valtakunnallisuus ja globaalius haastaa toisaalta kirkon paikallisen työn. Haasteet sosiaalisen median hyödyntämisessä organisaatioissa nousevat työaikakäytännöistä ja laajemmin organisaatorakenteen näkökulmasta.

Käytettävissä oleva tekniikka ei muuta sitä, kuinka yksilö tai yhteisö oppii, mutta se poistaa fyysisen maailman rajoituksia, jolloin voidaan puhua toimimisesta globaalissa ympäristössä. Osallisuus virtuaalimaailmassa ei ole enää marginaalinen ilmiö, vaan se on vahvasti osa valtavirtaa ja sellai-

senä hyväksyttävä. Kasvattajien tulee tukea ja opastaa lapsia ja nuoria oikeaoppisten teknisten taitojen ja käyttölogiikan kehittämisessä varmistaakseen kaikille yhtäläiset mahdollisuudet toimia myös virtuaalimaailmassa. Teknisten käyttötaitojen oppiminen on useimmiten helppoa, mutta eettisyys, vastuullisuus ja sosiaalisuus sekä tiedonhallinta ja tiedon tuottaminen vaativat oppimisyhteisöissä tietoista kasvatustyötä. Kasvattajien vastuulla on tällaisten oppimisyhteisöjen luominen ja niissä toimimisen tukeminen. Vastuu virtuaalisyhteisöissä on tasavertaista osallisuutta – ei vain vahvimman tai auktoriteetin vastuuta. Pienetkin teot heijastuvat isoina, kun toiminta tapahtuu laajassa virtuaalimaailmassa.